

DECIZIA Nr.12
din 15 ianuarie 2015

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.9 teza a doua din Legea nr.198/2004 privind unele măsuri prealabile lucrărilor de construcție de autostrăzi și drumuri naționale, în forma anterioară modificărilor aduse prin Legea nr.184/2008 pentru modificarea și completarea Legii nr.198/2004 privind unele măsuri prealabile lucrărilor de construcție de autostrăzi și drumuri naționale, raportate la sintagma „la data întocmirii raportului de expertiză” cuprinsă în dispozițiile art.26 alin.(2) din Legea nr.33/1994 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică

Publicată în Monitorul Oficial nr.152 din 03.03.2015

Augustin Zegrean	— președinte
Valer Dorneanu	— judecător
Toni Greblă	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Tudorel Toader	— judecător
Cristina Cătălina Turcu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Antonia Constantin.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art.9 alin.(3) din Legea nr.198/2004 privind unele măsuri prealabile lucrărilor de construcție de drumuri de interes național, județean și local și art.26 alin.(2) din Legea nr. 33/1994 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică, excepție ridicată de Romulus Vasile, Lucian Vasile și Cătălin Vasile în Dosarul nr.14.695/3/2008/a1 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția I civilă și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr.161D/2014.

2. Dezbaterile au avut loc în ședința publică din 18 decembrie 2014, în prezența reprezentantului Ministerului Public, a apărătorului autorilor excepției și a autorului Romulus Vasile și au fost consemnate în încheierea de ședință de la acea dată, când, având în vedere cererea de întrerupere a deliberărilor pentru o mai bună studiere a problemelor ce formează obiectul cauzei, Curtea, în temeiul dispozițiilor art.57 și art.58 alin.(3) din Legea nr.47/1992, precum și art.56 alin. (2) teza a doua din Regulamentul de organizare și funcționare a Curții Constituționale, adoptat prin Hotărârea Plenului Curții Constituționale nr.6/2012, a amânat pronunțarea pentru data de 15 ianuarie 2015, dată la care a pronunțat prezenta decizie.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

3. Prin Încheierea din 13 februarie 2014, pronunțată în Dosarul nr.14.695/3/2008/a1, **Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția I civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art.9 alin. (3) din Legea nr.198/2004 privind unele măsuri prealabile lucrărilor de construcție de drumuri de interes național, județean și local și art.26 alin.(2) din Legea nr. 33/1994 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică.** Excepția a fost invocată de recurenții-reclamanți Romulus Vasile, Lucian Vasile și Cătălin Vasile într-o cauză având ca obiect soluționarea recursului formulat împotriva deciziei prin care s-au admis apelurile declarate împotriva sentinței prin care s-a soluționat acțiunea civilă având ca obiect anularea parțială a Hotărârii Companiei Naționale de Autostrăzi și Drumuri Naționale din România S.A. — C.N.A.D.N.R. — de stabilire a despăgubirilor nr.21 din 25 februarie 2008, sub aspectul cuantumului acestora, și obligarea statului român, prin C.N.A.D.N.R, la plata sumelor reprezentând valoarea de circulație a imobilului proprietate a autorilor excepției. Apelurile declarate de părți au fost admise, iar sentința schimbată în parte, în sensul diminuării despăgubirilor acordate autorilor.

4. **În motivarea excepției de neconstituționalitate** autorii arată, în esență, că art.9 alin.(3) din Legea nr.198/2004 cuprinde o normă de trimitere la procedura reglementată prin art.21—27 din Legea nr.33/1994. Potrivit prevederilor Legii nr. 198/2004, exproprierea propriu-zisă, adică transferul dreptului de proprietate din patrimoniul expropriatului în cel al expropriatorului, este întotdeauna precedată de efectuarea unui raport de evaluare, în vederea stabilirii cuantumului just al despăgubirilor ce se cuvin expropriatului, ceea ce este în acord cu dispozițiile art.44 alin.(3) din Legea fundamentală. Or, art.9 alin.(3) din Legea nr.198/2004, prin trimitere la procedura instituită de art.21—27 din Legea nr.33/1994, fără să fie interpretat în sensul respectării prevederilor privind obligativitatea întocmirii raportului de evaluare prealabil exproprierii, încalcă textul constituțional anterior invocat, supunând riscului arbitrariului un drept fundamental al omului — dreptul de proprietate privată. Coroborarea art.26 alin.(2) din Legea nr.33/1994 cu prevederile referitoare la obligativitatea întocmirii raportului de evaluare prealabil exproprierii din Legea nr.198/2004 este indispensabilă în vederea respectării principiilor procedurii exproprierii: utilitatea publică și caracterul just și prealabil al despăgubirii, principii care au la bază însăși textul art.44 alin.(3) din Constituție.

5. Pe de altă parte, greșita interpretare a art.9 alin.(3) din Legea nr.198/2004, doar prin trimiterea la dispozițiile art.21—27 din Legea nr.33/1994, fără a avea în vedere întregul mecanism de ofertare realizat de expropriator și de refuz sau acceptare a acestei oferte, este de natură să genereze o situație injustă, în sensul admiterii posibilității aprecierii despăgubirilor în funcție de valoarea imobilului la o dată aleatorie față de momentul la care a avut loc transferul dreptului de proprietate în condițiile în care expropriatul a fost deposedat de bun încă de la finalizarea procedurii de expropriere. Se ajunge astfel ca pentru proprietăți identice vecine, în funcție de momentul efectuării expertizei, de durata procesului și de exercitarea căilor de atac, să existe valori care nu au legătură cu valoarea bunului la data transferului dreptului de proprietate. Caracterul just al despăgubirii nu mai există în aceste condiții.

6. Cât privește excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.26 alin.(2) din Legea nr.33/1994, soluționarea acesteia este impusă de interpretarea greșită pe care instanțele de judecată o fac în practică, interpretare care afectează dreptul de proprietate privată. Astfel, expropriatorul va beneficia de dreptul de proprietate asupra bunului începând cu momentul transferului dreptului de proprietate, potrivit art.15 din Legea nr. 198/2004, în timp ce expropriatul, în ipoteza acordării unor despăgubiri cu al căror cuantum nu este de acord și a contestării cuantumului acestora, va trebui să suporte riscul fluctuației valorii imobilului, raportat la momentul întocmirii raportului de expertiză în cursul procesului. Aceasta aduce atingere art.44 alin.(3) din Constituție, despăgubirea trebuind să fie prealabilă transferului dreptului de proprietate către expropriator.

7. **Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția I civilă** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Astfel, Legea nr.33/1994 stabilește un criteriu ce trebuie avut în vedere de comisia de experți ce este desemnată în cauză, criteriu potrivit căruia evaluarea imobilului supus exproprierii se face în raport cu prețurile de tranzacționare ale unor imobile similare la data efectuării raportului de expertiză, adică de la o dată cât mai apropiată de momentul pronunțării hotărârii prin care se stabilește cuantumul despăgubirii. În sistemul acestui act normativ legiuitorul a legat cele două momente — al transferului dreptului de proprietate din proprietatea privată a expropriatului în proprietatea publică a statului și cel al plății despăgubirii efective — de momentul rămânerii definitive a hotărârii judecătorești pronunțate în cauza având ca obiect expropriere, cu respectarea imperativului constituțional consacrat de art.44 alin.(3) din Constituție.

8. În ceea ce privește art.9 alin.(3) din Legea nr.198/2004, acesta a fost modificat prin art.I pct.12 din Legea nr.184/2008 pentru modificarea și completarea Legii nr.198/2004 privind unele măsuri prealabile lucrărilor de construcție de autostrăzi și drumuri naționale, într-o primă etapă, și prin art.IV pct.3 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.228/2008 pentru modificarea și completarea unor acte normative, într-o a doua etapă, iar, în final, Legea nr.198/2004 a fost abrogată prin art. 35 lit.c) din Legea nr.255/2010 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică, necesară realizării unor obiective de interes național, județean și local. Acest act normativ continuă însă să își producă efectele juridice în cauza dedusă judecății, constituind unul dintre temeiurile legale ale desfășurării procedurii de expropriere a imobilului aflat în proprietatea reclamanților. Calculul despăgubirilor în cauză se face potrivit art.26 alin.(2) din Legea nr.33/1994, sintagma „data întocmirii raportului de expertiză” presupunând raportarea la data efectuării expertizei în cursul judecății, iar nu la data exproprierii, cu atât mai mult cu cât legiuitorul folosește o terminologie diferită pentru conturarea celor două etape, respectiv „raport de expertiză” pentru etapa jurisdicțională și „raport de evaluare” pentru faza administrativă, fără a o avea pe aceasta din urmă ca reper al momentului de calculare a despăgubirilor.

9. Cu privire la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art.9 din Legea nr.198/2004 sunt indicate, ca jurisprudență, deciziile Curții Constituționale, respectiv Decizia nr.1.648 din 15 decembrie 2009, nr.996 din 8 iulie 2010 și nr. 984 din 22 noiembrie 2012, iar referitor la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art.26 alin.(2) din Legea nr. 33/1994 sunt invocate deciziile nr.1.695

din 17 decembrie 2009, nr.996 din 8 iulie 2010, nr.29 din 19 ianuarie 2012, nr.316 din 29 martie 2012, nr.388 din 26 aprilie 2012 și, în special, considerentele care au stat la baza Deciziei nr.395 din 1 octombrie 2013.

10. Potrivit prevederilor art.30 alin.(1) din Legea nr.47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

11. **Avocatul Poporului** apreciază că textele de lege criticate sunt constituționale, invocând în acest sens considerentele de principiu care au stat la baza deciziilor Curții Constituționale nr. 996 din 8 iulie 2010, nr.29 din 19 ianuarie 2012, nr.316 din 29 martie 2012, nr.388 din 26 aprilie 2012 și nr.617 din 12 iunie 2012.

12. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Guvernul** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, notele scrise depuse, concluziile apărătorului autorului excepției, ale autorului prezent și ale procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr.47/1992, reține următoarele:

13. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit.d) din Constituție, precum și ale art.1 alin.(2), ale art.2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

14. Obiectul excepției de neconstituționalitate, astfel cum a fost formulat de autorii excepției în fața instanței care a sesizat Curtea, îl constituie prevederile art.9 alin.(3) din Legea nr. 198/2004, astfel cum a fost modificat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.228/2008 pentru modificarea și completarea unor acte normative, precum și dispozițiile art.26 alin.(2) din Legea nr.33/1994 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică. Curtea, observând data introducerii cererii de chemare în judecată, respectiv 17 aprilie 2008, precum și concluziile formulate de autorii excepției, constată că obiectul acesteia îl constituie, în realitate, prevederile art.9 teza a doua din Legea nr.198/2004 privind unele măsuri prealabile lucrărilor de construcție de autostrăzi și drumuri naționale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.487 din 31 mai 2004, în forma anterioară modificărilor aduse prin Legea nr.184/2008 pentru modificarea și completarea Legii nr.198/2004 privind unele măsuri prealabile lucrărilor de construcție de autostrăzi și drumuri naționale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.740 din 31 octombrie 2008, raportate la sintagma „la data întocmirii raportului de expertiză” cuprinsă în dispozițiile art. 26 alin.(2) din Legea nr.33/1994 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.139 din 2 iunie 1994 și republicată, ulterior, în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.472 din 5 iulie 2011.

15. Curtea constată că Legea nr.198/2004 a fost abrogată prin art.35 lit.c) din Legea nr.255/2010 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică, necesară realizării unor obiective de interes național, județean și local, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.853 din 20 decembrie 2010, însă prevederile art.9 teza a doua din Legea nr.198/2004 privind unele măsuri prealabile lucrărilor de construcție de autostrăzi și drumuri naționale, în forma anterioară modificărilor aduse prin Legea nr.184/2008, continuă să își producă efectele juridice în cauza dedusă judecătii, constituind temeiul cererii de chemare în judecată, astfel încât, potrivit Deciziei nr.766 din 15 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.549 din 3 august 2011, Curtea urmează să examineze excepția de neconstituționalitate a prevederilor art.9 teza a doua din Legea nr.198/2004.

16. Prevederile art.9 teza a doua din Legea nr.198/2004 și art.26 alin.(2) din Legea nr.33/1994 au următorul conținut:

— Art.9 teza a doua din Legea nr.198/2004: „[...] Acțiunea formulată în conformitate cu prevederile prezentului articol se soluționează potrivit dispozițiilor art.21—27 din Legea nr. 33/1994 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică, în ceea ce privește stabilirea despăgubirii.[...]”;

— Art.26 alin.(2) din Legea nr.33/1994: „La calcularea cuantumului despăgubirilor, experții, precum și instanța vor ține seama de prețul cu care se vând, în mod obișnuit, imobilele de același fel în unitatea administrativ-teritorială, la data întocmirii raportului de expertiză, precum și de daunele aduse proprietarului sau, după caz, altor persoane îndreptățite, luând în considerare și dovezile prezentate de aceștia.”

17. În opinia autorilor excepției de neconstituționalitate, prevederile legale criticate contravin dispozițiilor constituționale cuprinse în art.44 alin.(3) potrivit căruia „Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.” Totodată, acestea contravin și art.1 referitor la protecția proprietății din Primul Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

18. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că reglementarea-cadru în materia exproprierii o constituie Legea nr.33/1994. Din coroborarea art.1, art.2, art. 12 și art.28 din Legea nr.33/1994 rezultă că exproprierea este un mod de transfer al dreptului de proprietate asupra imobilelor aflate în proprietatea persoanelor fizice, juridice, precum și a unităților administrativ-teritoriale în proprietatea publică a statului, județului, municipiului, orașelor și comunelor, după caz, în condițiile existenței unei cauze de utilitate publică, după o dreaptă și prealabilă despăgubire. Procedural, exproprierea parcurge două etape: administrativă și judiciară, ambele obligatorii. În etapa judiciară, dacă părțile se învoiesc asupra exproprierii și asupra despăgubirii, instanța va lua act de învoială și va pronunța o hotărâre definitivă (art. 24); dacă părțile nu se învoiesc asupra despăgubirii, instanța va stabili cuantumul despăgubirilor pe baza expertizei administrate în cauză și va pronunța hotărârea judecătorească [art.23 alin.(2) și art.24 alin.(2)]. Transferul dreptului de proprietate în patrimoniul expropriatorului se produce de îndată ce obligațiile impuse acestuia prin hotărâre judecătorească au fost îndeplinite (art. 28).

19. Curtea reține că, în urma parcurgerii procedurii menționate, despăgubirile acordate sunt stabilite în raport cu valoarea imobilului de la momentul realizării transferului dreptului de proprietate. În acest sens, Curtea a reținut, cu valoare de principiu, examinând excepția de neconstituționalitate a prevederilor art.26 alin.(2) din Legea nr. 33/1994 prin raportare la dispozițiile art.44 alin.(3) din Legea fundamentală, că *„despăgubirea acordată pentru exproprierea imobilului trebuie să reflecte valoarea de piață a acestuia la data întocmirii raportului de expertiză, nu o valoare anterioară, ci una contemporană realizării efective a exproprierii, tocmai pentru a asigura o reparație completă și integrală pentru cel expropriat”* (a se vedea, în acest sens, Decizia nr.395 din 1 octombrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.685 din 7 noiembrie 2013).

20. Distinct de cele reglementate prin Legea nr.33/1994 — lege generală — în materia exproprierii pentru lucrări de construcție de autostrăzi și drumuri naționale legiuitorul a adoptat o reglementare specială, respectiv Legea nr.198/2004, care cuprinde prevederi derogatorii în privința momentului transferului dreptului de proprietate fără ca derogările astfel reglementate să fie însoțite de o măsură similară în privința stabilirii despăgubirii, cuantumul acestora fiind determinat prin aplicarea *tale quale* a dispozițiilor legii generale.

21. Astfel, Curtea observă că, potrivit Legii nr.198/2004, în forma incidentă în cauză, procedura de expropriere parcurge în mod obligatoriu doar o etapă administrativă la sfârșitul căreia expropriatorul efectuează, prin transfer bancar sau numerar, plata despăgubirilor către titularii drepturilor reale asupra imobilelor expropriate sau consemnarea acestora (art.8). Transferul imobilelor din proprietatea privată în proprietatea publică a statului și în administrarea expropriatorului operează de drept la data plății despăgubirilor pentru expropriere sau, după caz, la data consemnării acestora (art.15). Doar în cazul în care expropriatul este nemulțumit de cuantumul despăgubirii procedura parcurge și o etapă judiciară întrucât acesta se poate adresa instanței judecătorești, ulterior transferului dreptului de proprietate (art.9 teza întâi), iar acțiunea sa va fi soluționată potrivit dispozițiilor art.21—27 din Legea nr.33/1994 respectiv, sub aspectul incident în cauză, despăgubirile fiind stabilite prin raportare la valoarea imobilului de la data întocmirii raportului de expertiză, dată ulterioară momentului realizării transferului dreptului de proprietate.

22. Curtea observă că art.9 teza a doua din Legea nr. 198/2004, criticat în prezenta cauză, a suferit modificări mai întâi prin art.I pct.12 din Legea nr.184/2008 și, ulterior, prin art. IV pct.3 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 228/2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.3 din 5 ianuarie 2009. Curtea Constituțională constată că art. 9 din Legea nr.198/2004, astfel cum a fost modificat prin art.I pct.12 din Legea nr.184/2008, prevedea în mod expres că la calculul cuantumului despăgubirii expertii și instanța de judecată se vor raporta la momentul transferului dreptului de proprietate; ulterior, prin dispozițiile art.IV pct.3 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.228/2008 s-a revenit la soluția legislativă criticată în prezenta cauză. Art.9 din Legea nr. 198/2004, astfel cum a fost modificat prin art.I pct.12 din Legea nr.184/2008, a fost în vigoare în perioada 3 noiembrie 2008 — 4 ianuarie 2009 și a făcut obiectul controlului de constituționalitate prin raportare la dispozițiile art.44 alin.(3) din Constituție. Prin Decizia nr.984 din 22 noiembrie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.25 din 11 ianuarie 2013, Curtea a stabilit că *„legiuitorul a prevăzut expres, potrivit dispozițiilor tezei a doua din textul de lege criticat, ca modul de calcul al despăgubirii să se raporteze la momentul transferului dreptului de proprietate, astfel încât expropriatul să nu suporte riscul deprecierei valorii imobilului între momentul transferului dreptului de proprietate și momentul efectuării expertizei, în deplină conformitate cu dispozițiile constituționale cuprinse în art.44 alin.(3) referitor la expropriere.”*

23. Curtea observă că, astfel cum a reținut în paragrafele anterioare, legea specială, respectiv Legea nr.198/2004, cuprinde o dispoziție derogatorie față de cea generală — Legea nr.33/1994 — în

materia exproprierii pentru lucrări de construcție de autostrăzi și drumuri naționale, în privința momentului realizării transferului de proprietate. Astfel, spre deosebire de legea generală — Legea nr.33/1994 — unde transferul dreptului de proprietate se realizează la momentul plății despăgubirii impuse prin hotărârea judecătorească de expropriere, cu consecința stabilirii cuantumului despăgubirii prin raportare la un moment temporal cât mai apropiat de realizarea transferului, legea specială — Legea nr.198/2004 — prevede că transferul dreptului de proprietate operează fie la momentul plății despăgubirii stabilite pe cale administrativă, ceea ce echivalează cu recunoașterea faptului că stabilirea cuantumului acestei despăgubiri se raportează la momentul transferului dreptului, fie la momentul consemnării despăgubirii menționate, ipoteză în care stabilirea cuantumului despăgubirii pe cale judiciară nu se mai raportează la momentul transferului dreptului, ci la un moment ulterior, respectiv cel al pronunțării hotărârii judecătorești prin care se stabilește întinderea despăgubirii, și nu la cel al transferului dreptului de proprietate. Având în vedere soluția normativă a legii speciale în privința momentului de la care operează transferul dreptului de proprietate, aspect asupra căruia legiuitorul este liber să aprecieze, beneficiind de o anumită marjă de apreciere în considerarea obiectului propriu de reglementare a Legii nr. 198/2004, respectiv construcția de autostrăzi și drumuri naționale, Curtea constată că o atare măsură trebuie corelată, în mod logic, cu stabilirea despăgubirilor la valoarea imobilului de la data exproprierii. Așadar, stabilirea cuantumului despăgubirii este o măsură conexă și indisolubil legată de momentul transferului dreptului de proprietate, întrucât acest moment este cel determinant în raportul juridic ce se naște între expropriat și expropriator, iar nu de vreun alt moment ulterior stabilit aleatoriu. În consecință, în această privință legiuitorul nu are nicio marjă de apreciere, valoarea bunului expropriat neputând fi alta decât cea stabilită la momentul contemporan realizării transferului dreptului. Dacă în privința exproprierii reglementate de legea generală această exigență constituțională este pe deplin respectată prin dispozițiile art.26 alin.(2) din Legea nr.33/1994, cuantumul despăgubirilor fiind stabilit la un moment apropiat în timp, contemporan transferului dreptului de proprietate, în privința legii speciale aplicarea art.26 alin.(2) din Legea nr.33/1994, respectiv sintagma „la data întocmirii raportului de expertiză”, generează o situație juridică ce se abate de la o asemenea finalitate în sensul că expertiza judiciară dispusă nu reflectă valoarea bunului de la momentul contemporan realizării transferului dreptului, ci o valoare de la un moment ulterior care nu este cert. Rezultă că, determinându-se în acest fel cuantumul despăgubirii, aceasta nu mai este „dreaptă” în sensul art.44 alin.(3) din Constituție. Acest caracter inerent despăgubirilor stabilite în considerarea exproprierii realizate reflectă gradul sporit de protecție pe care constituantul originar a reglementat-o în privința dreptului de proprietate privată. De altfel, în acest sens, Curtea, prin Decizia nr.395 din 1 octombrie 2013, a stabilit că în materia dreptului de proprietate privată standardul național de protecție reprezentat prin art.44 din Constituție este superior celui prevăzut de art.1 din Primul Protocol adițional la Convenție (a se vedea, *mutatis mutandis*, deciziile nr.872 și 874 din 25 iunie 2010, publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.433 din 28 iunie 2010). De aceea Curtea constată contrarietatea soluției legislative criticate în raport cu art.44 alin.(3) din Constituție fără a mai apela la standardul convențional în materie, acesta fiind inferior ca protecție celui național.

24. Așadar, Curtea reține că prevederile art.9 teza a doua din Legea nr.198/2004 prin raportare la sintagma „la data întocmirii raportului de expertiză” cuprinsă în dispozițiile art.26 alin.(2) din Legea nr.33/1994 aduc atingere exigențelor constituționale cuprinse în art.44 alin.(3) din Legea fundamentală. Despăgubirea stabilită prin raportare la momentul întocmirii raportului de expertiză, adică în cursul procesului, nu este „dreaptă” (nu are un caracter just) deoarece cuantumul ei nu este contemporan momentului transferului dreptului de proprietate, soluție de principiu cu valoare constituțională, reținută de Curte prin deciziile nr.984 din 22 noiembrie 2012 și nr.395 din 1 octombrie 2013.

25. Prin urmare, Curtea va admite excepția de neconstituționalitate formulată și va reține că la calcularea cuantumului despăgubirilor solicitate potrivit art.9 teza a doua din Legea nr.198/2004, în forma anterioară modificărilor aduse prin Legea nr.184/2008, experții și instanța de judecată vor ține seama de prețul cu care se vând, în mod obișnuit, imobilele de același fel în unitatea administrativ-teritorială, la momentul transferului dreptului de proprietate.

26. Curtea observă că soluția legislativă constatată ca fiind neconstituțională se regăsește atât în art.9 alin.(3) din Legea nr.198/2004, astfel cum a fost modificat prin art.IV pct.3 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.228/2008, în vigoare în perioada 5 ianuarie 2009 — 22 decembrie 2010, cât și în art.22 alin.(3) din Legea nr.255/2010, revenind legiuitorului obligația constituțională de a modifica în mod corespunzător legea în vigoare pentru a da efecte depline prezentei decizii a Curții Constituționale.

27. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art.146 lit.d) și al art.147 alin.(4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art.11 alin.(1) lit.A.d) și al art.29 din Legea nr.47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Admite excepția de neconstituționalitate formulată de Romulus Vasile, Lucian Vasile și Cătălin Vasile în Dosarul nr. 14.695/3/2008/a1 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția I civilă și constată că prevederile art.9 teza a doua din Legea nr.198/2004 privind unele măsuri prealabile lucrărilor de construcție de autostrăzi și drumuri naționale, în forma anterioară modificărilor aduse prin Legea nr.184/2008 pentru modificarea și completarea Legii nr.198/2004 privind unele măsuri prealabile lucrărilor de construcție de autostrăzi și drumuri naționale, raportate la sintagma „la data întocmirii raportului de expertiză” cuprinsă în dispozițiile art.26 alin.(2) din Legea nr.33/1994 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică sunt neconstituționale.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția I civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 15 ianuarie 2015.

WWW.JURI.RO